

2:a söndagen i Advent (6 dec.)

Jes. 26:7-21

Den rättfärdiges väg är jämn.
Du, den Rättsinnige,
har jämnat ut den rättfärdiges stig.
På dina bestämmelsers väg
står vårt hopp till dig, HERRE.
Vi längtar efter ditt namn och din ära.
Om natten längtar jag efter dig,
anden i mig söker dig.
När dina domar kommer över jorden
lär sig världens befolkning rättfärdighet.
Om man visar nåd mot den onde
lär han sig ingen rättfärdighet.
I de rättsinnigas land handlar han gudlöst
och bryr sig inte om HERRENS majestät.
HERRE, din hand är lyft,
men de ser det inte.
Låt dem se din lidelse för ditt folk
och skämmas.
Låt dem brinna i den eld
som är avsedd för dina fiender!

HERRE, ge oss en varaktig fred.
Allt vi gör kommer från dig.
HERRE, vår Gud,
andra herrar har härskat över oss,
men endast ditt namn vill vi ära.
De döda får inte liv igen,
de dödas andar uppstår inte.
Så har du straffat dem,
förgjort dem,
utplånat hela minnet av dem.
Du har gjort folket stort, HERRE,
du har gjort folket stort.
Du har gjort det till din ära,
och du har utvidgat landets alla gränser.

HERRE, i sin nöd sökte de dig.
När ditt straff kom över dem, viskade de en bön.
Som en kvinna som ska föda
skriker i födslovåndor,
så var det med oss
inför dig, HERRE.
Vi var havande och våndades
men födde vind.
Vi förde ingen räddning till jorden,
inga invånare föddes in i världen.

Dina döda ska bli levande igen,
deras kroppar ska uppstå.
Vakna upp och ropa av glädje,
ni som vilar i mullen!
För din dagg är som morgonens dagg,
och jorden ska åter föda fram sina döda.

Kom, mitt folk, gå in i era rum
och lås dörrarna om er!
Göm er en liten stund,
tills vreden är över.
Se! HERREN kommer från sin boning
för att straffa jordens folk för deras synd.
Jorden ska blotta sina blodsskulder
och inte längre dölja sina dräpta.

Om än folket i stort förebrås för att ha övergett Gud, så finns det några trogna kvar. De ber för sig själva, men också för hela folket. De inser att Gud är den ende som kan befria från fiender och ge välstånd. Mänsklig möda blir till slut meningslös. Och löftet ges att Gud har makt att också ge döda liv.

Genom profeten svarar Gud: "Gå in i era rum!" Det skall bli som när folket befriades ur Egypten. Gud kommer med dom över alla orättfärdiga, men de trogna skall vara skyddade för 'vreden'.

Vi lever i ett samhälle, där många inte bryr sig om Gud. Allt beror på vad människor själva kan åstadkomma. Allt sådant är inte orättfärdigt, men det blir inte bestående. En dag kommer Gud med sin dom. Vi överger honom inte, vi vill vara trogna. Han ger oss det hopp som världen inte kan ge.

Vår uppgift är att hålla ut i bön. I Bergspredikan uppmanade Jesus hur vi skall be: "Gå in i ditt rum och stäng dörren om dig!" Med det menade han att bönen till Fadern skall vara en hemlighet, men samtidigt återklingar Jesajas ord. Att be innebär att söka skydd hos Gud.

(2:a söndagen i Advent)

Luk. 17:20-30

En gång frågade fariseerna Jesus när Guds rike skulle komma, och han svarade: "Guds rike kommer inte på ett sätt som man kan se med sina fysiska ögon. Man kan inte säga: 'Här är det', eller: 'Där är det'. Nej! Guds rike är mitt ibland er."

Sedan sa han till sina lärjungar: "Det ska komma en tid då ni längtar efter att få uppleva en enda av Människosonens dagar men inte får det. Man ska säga till er: 'Där är han', eller: 'Här är han'. Men gå inte dit, spring inte efter sådant! För liksom blixten flammar till över himlen och lyser upp hela horisonten, så ska Människosonen visa sig på sin dag. Men dessförinnan måste han lida svårt och förkastas av detta släkte.

Som på Noas dagar ska det också vara på Människosonens dagar. Då åt man och drack och gifte sig och blev bortgift, ända till den dag då Noa gick in i arken och floden kom och utplånade dem allihop.

Likadant var det på Lots tid. Människorna åt och drack, köpte och sålde, planterade och byggde, ända till den dag då Lot lämnade Sodom. Då regnade eld och svavel från himlen och utplånade dem allihop. Så ska det vara när Människosonen uppenbarar sig.

Det är framtidsperspektivet i Adventsbudskapet som präglar Andra söndagen i Advent. Herren Jesus skall komma åter. Det är vad han lovade, särskilt mot slutet av sin verksamhet. Det är vad änglarna meddelade vid hans himmelfärd.

Jesu återkomst skall bli oväntad, överraskande. Många kommer att vara oförberedda, upptagna av sina omsorger om det jordiska livet. Men somliga kommer att vara redo för den gudomliga framtiden, så som Noa och Lot en gång var det. Den något att längta efter, kristna ropar: "Kom, Herre Jesus!" (Upp. 22:20)

Här i tiden är det inte helt lätt att utskilja Jesus och inse att han är vår Frälsare. Många träder fram och erbjuder andlighet i andra former. Jesus varnade för det, en gång skall han visa sig så att det inte går att ta miste. Apostlarna upprepade varningen, Johannes konstaterar: "Många falska profeter har gått ut över världen." (1 Joh. 4:1)

Vad man däremot inte behöver vänta på är Guds rike, säger Jesus. Det är "mitt ibland er". (De flesta nya bibelöversättningar har det så, även om uttrycket också kan betyda "inom er".) I kyrkan, med Guds Ord och sakramenten, är Guds rike redan här. Det är den rätta miljön för vår väntan på Jesu återkomst.

* * *

En bön om välsignelse i Adventstid kan vi hämta från 1 Tess. 5:23:

Fridens Gud helge mig helt igenom
och bevara mig hel och oskadd, när vår Herre Jesus Kristus kommer.

* * *

Det är idag minnesdag för biskopen **Nikolaus**, hans namn finns ju kvar i almanackan.

Han var biskop av Myra i södra nuv. Turkiet i början på 300-talet. Möjligen deltog han i kyrkomötet i Nicea 325. Med den förmögenhet han ärvt var han mycket givmild. En gång skall han ha räddat tre flickor i en fattig familj från att säljas som slavar genom att om natten genom fönstret i deras hus kasta in tre påsar med guld, som de kunde använda som hemgift. Detta är bakgrunden till att han har blivit Santa Claus, mannen som i hemlighet kommer med presenter, en motsvarighet till vår tomte.

Han skall också ha hjälpt sjömän i sjönöd och blev så de sjöfarandes skyddshelgon. Därför finns i många hamnstäder kyrkor helgade åt honom, som i Stockholm där Storkyrkan är en S:t Nicolaikyrka.

På 1000-talet togs hans relikier från hans hemstad av italienska handelsmän och finns nu i Bari i södra Italien.

Måndag i 2:a veckan i Advent (7 dec.)

Jes. 27:1-13

På den dagen ska HERREN
med sitt fruktade, stora, starka svärd
 straffa Leviatan, den snabba ormen,
Leviatan, den ringlande ormen,
 och döda odjuret i havet.

Sjung på den dagen
om den underbara vingården:
 "Jag, HERREN, sköter om den.
 Jag vattnar den ständigt
och vakar över den dag och natt,
 för att ingen ska skada den.
 Jag hyser ingen vrede.
Men om den ger mig törnen och tistlar,
 så ger jag mig i strid mot den
 och bränner upp alltsammans,
om man nu inte söker beskydd hos mig
 för att sluta fred med mig.
 Ja, måtte man sluta fred med mig."

I kommande tider ska Jakob slå rot,
 Israel ska knoppas och blomma,
för att fylla hela världen med frukt.

Har han slagit dem
 som han slog dem som slog hans folk?
Eller dräpt dem
 som dess dråpare blev dräpta?
Nej, du stred mot folket
 genom att föra bort det i fångenskap,
de drevs bort med hans stormvind,
 som när den heta östanvinden blåser.
Så blir också Jakobs skuld försonad,
 och detta är priset för borttagandet av hans synd:
Han låter altarnas stenar
 krossas som kalkstenar,
och asherapålarne och rökelsealtarna
 ska aldrig resas igen.
Den befästa staden ligger öde,
 en övergiven boplats,
ödslig som en öken.
 Där betar och lägger sig kalvarna
och äter upp kvistarna.
 När grenarna har torkat bryts de av,
och kvinnor kommer
 och gör upp eld med dem.
Sådant är detta folk, oförståndigt.

Därför visar deras Skapare ingen barmhärtighet mot dem,
han som format dem visar ingen nåd.

Men den dagen ska HERREN tröska, från Eufrat och till Egyptens gränsflod, och plocka er samman en efter en, ni israeliter. På den dagen ska ett mäktigt horn ljuda, och de som försvunnit i Assyrien ska komma, liksom de som skingrats i Egypten, och tillbe HERREN på det heliga berget i Jerusalem.

Jesaja återkommer med liknelsen om vingården. Men nu blir upplösningen en annan. Ågaren, Gud överger den inte, utan tar hand om den och rensar den. Han inbjuder den att 'sluta fred' med honom.

Jerusalem erövrades visserligen inte, men landet blev ändå lydrike under Assyrien. Folket klagar, men profeten inser att det som sker är Guds rättmätiga straff. Med tiden skall Guds godhet segra. Han skall besegra Leviatan, sjöodjuret, en av Den ondes skepnader. Han skall bestraffa 'den befästa (fiende)staden'. Han skall föra hem fångar från fiendeland.

Nu är det kyrkan som är Guds vingård. Om vi tar de förebråelser på allvar som profeten kommer med, upptäcker vi att Gud vill oss väl. Han tuktar oss, inte främst för att straffa oss, utan för att det skall bli bättre för oss. Han erbjuder försoning, det var därför han sände sin Son till oss.

De flesta av oss får ett gott liv, med hem och vänner och utkomst. Men livet blir aldrig utan möda. Vi får anledning att klaga – och har rätt att göra det! – men skall förtrösta på Gud. Han har en god framtid att ge, även om vi kan ha svårt att förstå hur det kan bli så.

Luk. 5:17-26

En dag när Jesus undervisade satt där några av fariseerna och lagläraryrarna. De hade kommit från alla byar i Galileen och Judeen, och också från Jerusalem. Herrens kraft var över Jesus så att han kunde bota människor.

Då kom några män bärande på en bår med en förlamad man. De försökte tränga sig fram för att sätta ner honom framför Jesus, men lyckades inte ta sig fram genom folkmassan. De gick därför upp på taket och tog bort några takplattor och firade sedan ner den förlamade på båren mitt framför Jesus.

När Jesus såg deras tro, sa han: "Min vän, dina synder är förlåtna."

"Vad är det här för en, som hädar?" tänkte de skriftlärdarna och fariseerna. "Vem utom Gud kan förlåta synder?"

Men Jesus förstod vad de tänkte och frågade: "Varför tänker ni så i era hjärtan? Vilket är lättare att säga: 'Dina synder är förlåtna', eller: 'Res dig upp och gå'? Men för att ni ska veta att Människosonen har makt att förlåta synder här på jorden, säger jag till dig" – nu talade han till den förlamade: "Res dig upp, ta din bår och gå hem!" Och genast reste sig mannen upp, mitt framför ögonen på dem. Sedan tog han sin bår där han hade legat och gick hem, och hela tiden prisade han Gud. Alla som såg det var förbluffade och prisade Gud. Fyllda av fruktan sa de: "Det vi har sett idag är helt otroligt!"

Så angelägna var de att hjälpa sin sjuke vän, att de tog sig upp på taket och firade ner honom till Jesus. Men vad gjorde han? Han sade att hans synder var förlåtna. Det var alltså viktigare än att bota honom, det fick komma i andra hand.

De fromma judarna blev förfärad. Jesus gjorde anspråk på att kunna göra något som var förbehållet Gud. Nu botade Jesus mannen som ett bevis på att han också kunde förmedla förlåtelse. Han markerade att han inte var en enkel undergörare. Genom att bota sjuka visade han att han hade del av Guds skapande kraft.

Vi är människor, skapade att leva på jorden. Vi bekymrar oss när kroppen inte är frisk och sund. Men vad Jesus visar är att det är värre om vi inte är friska till det inre. Genom vår synd, vår ovilja att hålla oss till Gud och hans vilja, blir vi andligt förlamade.

När Herren nu i Advent lovar att komma till oss, så är förlåtelse det första han vill ge. För det krävs tilltro till honom, och villighet att erkänna att vi har syndat. Advent blir välsignat först när vi inser att det är en bottid.

Tisdag i 2:a veckan i Advent (8 dec.)

Jes. 30:18-26

Men ändå väntar HERREN på att få visa er nåd,
han reser sig för att förbarma sig över er.
För HERREN är en rättvis Gud.
Lyckliga är alla de som väntar på honom!

Sions folk, som bor i Jerusalem, gråt inte mer, för han ska vara nådig mot dig när du ropar. När han hör dig ska han svara dig. Även om han ger dig nödens bröd och lidandets vatten, ska inte dina lärare längre hållas gömda, utan du ska få se dem. Om du viker av åt något håll, kommer du att bakom dig få höra en röst som säger: "Här är vägen, följ den!" Du ska betrakta som orent allt silver och guld som dina snidade och gjutna avgudar varit belagda med, kasta bort det som ett orenat plagg och säg: "Bort med detta!"

Då ska han ge dig regn över säden som du sår i din jord, och marken ska ge en god och riklig skörd. Då ska din boskap beta på vidsträckta ängar. Oxar och åsnor, dina arbetsdjur, ska äta foder och kross av säd som rensats med vanna och kastskovel. På alla berg och höjder ska vattenströmmar flöda fram på den stora slaktdagen, då tornen faller. Månen ska lysa som solen, och solskenet ska vara sju gånger klarare, som sju dagars ljus, när dagen är inne då HERREN förbinder sitt folks skador och läker deras sår efter slagen de fått.

Genom Jesaja kommer med Gud med stränga förebråelser, men också med löften, långt utöver vad vi "kan be om eller tänka oss". Han inbjuder sitt folk att vänta på, att längta efter honom. I sin godhet och nåd lyssnar han till bön i nödens tid.

Gud vill hjälpa sitt folk på vägen. Han håller sig inte dold. Han sänder lärare, så att man kan få klart för sig vad han vill. Men man måste göra sig av med sina avgudar, med allt som lockar bort från den Gud som gör sig känd.

De profetiska förebråelserna och löfterna samverkar. Förebråelserna blir viktiga att ta till sig, annars köper man risken att gå miste om löftenas uppfyllelse. Löfterna gör nödvändig bot meningsfull, eftersom man därmed blir beredd att få gå in Guds välsignade framtid.

Advent lyfter fram båda de här sakerna. Det är en tid av förberedelse för en framtid som ännu inte är här. (Låt oss fira Advent som en förberedelse för Jul, vi skall inte föregripa högtiden!) Men Advent vill också väcka vår längtan. Vi behöver då be om Andens hjälp till uthållighet. Vi vet inte när och hur, men Gud kommer inte att svika sina löften.

(Tisdag i 2:a veckan i Advent)

Denna dag har länge firats som **Jungfru Marie utkorelsedag**. Helgdagen försvann i vår tradition med reformationen, då man inte ville ha en dag som inte byggde på en händelse i evangelierna. Men dagen har lämnat spår i almanackan: dagens namn Virginia betyder 'den jungfruliga'.

Den övertygelse som finns i den profetiska traditionen, att de som Gud utvalt för sitt verk är kallade och helgade redan i moderlivet, har gett anledning till helgdagen.

Enligt traditionen i *Jakobs protoevangelium* var Marias föräldrar, Joakim och Anna, gamla och tog emot sitt barn som en särskild Guds gåva. Den gamla ikonen knuten till dagen visar Marias föräldrar omfamnande varandra framför Gyllene porten till Jerusalems tempel, sedan Anna fått klart för sig att hon trots sin ålder väntar barn.

Till dagen hör läsning ur 1 Mos. 3. Vers 20 leder till bilden av Maria som den andra Eva, som i djupare mening skulle bli "moder åt allt levande".

Högtiden har firats sedan 500-talet i den bysantinska kyrkan och började på 800-talet firas i västkyrkan.

Dagens traditionella evangelium är

Luk. 1:26-38

I sjätte månaden sände Gud ängeln Gabriel till staden Nasaret i Galileen, till en jungfru som hette Maria och som var trolovad med en man som hette Josef, av Davids släkt.

Ängeln kom in och sa till henne: "Gläd dig, du högt benådade! Herren är med dig!"

Maria blev förskräckt och undrade vad ängeln kunde mena. Men ängeln sa: "Var inte rädd, Maria! Du har funnit nåd hos Gud. Du ska bli med barn och föda en Son, och du ska låta honom heta Jesus. Han ska bli stor och kallas den Högstes Son. Och Herren Gud ska ge honom hans förfader Davids tron. Han ska regera över Jakobs släkt för evigt, och hans kungamakt ska aldrig ta slut."

Då frågade Maria ängeln: "Men hur ska detta kunna ske? Jag har ju inte varit tillsammans med någon man."

Ängeln svarade: "Den heliga Anden ska komma över dig och den Högstes kraft vila över dig. Därför ska det barn du föder vara heligt och kallas Guds Son. Din släkting Elisabet väntar också barn, trots sin höga ålder. Hon, som man sa var steril, är nu i sjätte månaden. Ingenting är omöjligt för Gud."

Maria sa: "Jag är Herrens tjänarinna. Låt det bli som du har sagt." Sedan lämnade ängeln henne.

I skildringen av Marie bebådelse stannar kyrkan denna dag inför ärkeängeln Gabriels hälsning. Han använder ett vanligt hälsningsord, *chaïre*, som egentligen betyder: 'Gläd dig!' När den innebörden av hälsningen får kvarstå (också Folkbibeln översätter så - 1917 försökte behålla båda betydelserna med det gamla hälsningsordet "Hell dig"), betonas att med detta möte inleds den utlovade glädjen vid Messias ankomst.

Maria hälsas som den "högt benådade". Hennes svar skulle bli av avgörande betydelse. Men hon skulle inte ha kunnat svara ja, om inte Gud hade utvalt henne, och i sin nåd berett henne för hennes uppgift i frälsningshistorien.

Insikten att Maria var utvald och benådad för den kallelse Gud gav henne, är helt i enlighet med reformatorisk tro. (Detta förändras inte av att Rom fört saken vidare till "Marias obefläckade avlelse".) Av egen förmåga kan vi inte göra något inför Gud. Vi ges möjligheten att säga ja eller tacka nej. Men grunden är vad Gud i sin nåd kallar och bereder oss till.

Maria och Abraham är de två viktigaste personerna i frälsningshistorien, vid sidan av Jesus. Paulus framhåller Abraham som den som trodde. På motsvarande sätt litat Maria på Gud, och kan så ge sitt svar: "Jag är Herrens tjänarinna."

Onsdag i 2:a veckan i Advent (9 dec.)

Jes. 30:27-33, 31:4-9

Se, HERRENS namn kommer långt bortifrån,
flammande av vrede, omgiven av ett tjockt rökmoln.
Hans läppar darrar av upprördhet.
Hans ord är som en uppslukande eld.
Hans andedräkt är som en flod
som väller fram och når människorna till halsen.
Han skakar om folken i ofärdens såll
och lägger ett betsel i deras mun och för bort dem.
Men ni ska få sjunga
som man sjunger under en natt inför en helig högtid,
glädjas som när man till flöjttoner drar upp till HERRENS berg, Israels klippa.
Och HERREN ska låta höra sin majestätiska röst,
hans ska visa sin arm och slå med rasande vrede
och med förtärande eld, storm, skyfall och hagel.
HERRENS röst ska sätta skräck i assyrierna,
när han slår dem med sin stav.
Vid varje slag av den straffande staven,
som HERREN lägger på dem,
ska pukor och harpor spelas.
Med sin arm strider han mot dem.
Tofet har varit redo länge,
det har förberetts för kungen.
Eldstaden har gjorts i ordning, den är djup och bred
och där finns rikligt med eld och ved.
HERRENS andedräkt ska antända den som en svavelström.

För så har HERREN sagt till mig:

"När ett lejon ryter över sitt byte,
bryr det sig inte om herdarnas rop och skrik
när de samlas mot det.
Så ska härskarornas HERRE komma ner
för att strida på Sions berg, på Sions höjd.
Som en svävande fågel
ska härskarornas HERRE skydda Jerusalem,
skydda och befria,
skona och rädda."

Vänd om till honom som ni så totalt har fallit ifrån, ni israeliter. Den dagen ska alla kasta bort avgudarna av silver och guld, som ni har tillverkat åt er i synd.

"Och Assyrien ska falla,
men inte för människors svärd,
utan ett svärd som inte är en människas
ska slå ner det.
Det ska fly för svärdet,
och dess unga män ska göras till slavar.

Dess fäste ska förgås av skräck
och dess furstar fly i panik från banéret,
säger HERREN,
som har sin eld på Sion
och sin ugn i Jerusalem.”

Nu är det inte längre Israels folk det handlar om, när Herren kommer med sin dom. Nu är det härskarfolket Assyrien som drabbas. Då betyder Guds dom befrielse. Han är starkare än all jordisk makt. Men påminnelsen om Gud har anledning förebrå folket finns kvar.

’Tofet’ betyder ’eldplats’. Det var den plats i Hinnoms dal (Gehenna) där man under avfallstider offrade barn åt avguden Molok. Nu är det den assyriske kungen som drabbas av Guds dom. Det skall bli slut på tiden som lydrike under främmande makt.

Om man är skyldig, innebär Guds dom straff. Men alla ställs till svars. Om man är offer för andras makt, kommer Gud med befrielse. Båda sakerna blir aktuella i Advent. Det är en tid för rannsakan och bot. Samtidigt leder löftet att Herren kommer till uppmaningen: ”Räta på er och fatta mod, för då är er befrielse nära!” (Luk. 21:28)

I en tid fylld av osäkerhet är det gott budskap, ett ’evangelium’, att Gud är den som har makten. Man skall fråga sig vad Gud kan ha för mening med det som sker. Det blir en påminnelse om vår gudsfrånvändhet, men det får inte skymma löftet om Guds kommande seger över onskans makter.

(Onsdag i 2:a veckan i Advent)

Matt. 11:28-30

Jesus sade: "Kom till mig alla ni som är trötta och bär tunga bördor, så ska jag ge er vila. Gå in under mitt ok och lär av mig. Jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Hos mig finner ni ro för era själar. Mitt ok är behagligt och min börda är lätt."

Jesus har talat om att han är Sonen som Fadern har överlämnat allt åt (v.27). Nu förkunnar han att det är just med Guds faderliga godhet som han vill möta dem som kommer till honom. Runt honom samlades trötta och sjuka människor, men också människor som inte lyckades bära Lagens "tunga bördor". Jesus vill ge vila från livets möda, men än mer "ro för era själar".

Hans 'ok' är lätt: inte många och krångliga regler att följa. Det handlar om att följa den förebild Jesus är.

När Herren kommer, skall en tid av ro och vila inträda. Det är löftet Advent ger oss. Jesus öppnar vägen för Faderns godhet att nå oss. "Jordens oro viker, för den frid som varar." (J.O. Wallins gravsten) Det gäller redan nu, men framför allt vid hans slutliga ankomst.

Men om nu Jesu 'ok' är lätt: att följa honom, blir det i praktiken omöjligt. Vi förmår inte leva i Jesu efterföljelse. Men löftet handlar till slut inte om vad vi förmår, utan om vad Herren vill ge. Våra själar kan få ro genom den förlåtelse han ger. Advent är en bottid, men den är fylld av den glädje som tillit till Gud ger!

* * *

Dagen efter Mariadagen minns kyrkan hennes mor **Anna**, som blev Jesu mormor. Namnet finns kvar i almanackan.

Hennes namn nämns inte i Bibeln utan härstammar från *Jakobs protoevangelium*. Enligt traditionen där var hon gammal när hon födde Maria, som hon därför tog emot som en särskild Guds gåva.

Ett vanligt motiv i den kristna konsten är Anna med Maria i sitt knä, som i sin tur håller Jesus, vilket brukar kallas 'Anna själv tredje'.

Torsdag i 2:a veckan i Advent (10 dec.)

Jes. 31:1-3, 32:1-8

Ve dem som far till Egypten för att få hjälp!
De litar på hästar
och förtröstar på de många vagnarna
och den stora mängden av ryttare.
De vänder sig inte till Israels Helige
och söker inte HERREN.
Men han är också vis,
han låter olyckan komma
och tar inte tillbaka vad han sagt,
utan reser sig mot de ondas släkt
och mot dem som hjälper andra göra orätt.
Egypterna är människor och inte Gud.
Deras hästar är av kött och inte ande.
När HERREN sträcker ut sin hand
vacklar hjälparen,
och den som skulle hjälpas faller.
Tillsammans går de under.

En kung ska regera i rättfärdighet
och furstar styra med rättvisa.
Var man ska då vara som en tillflykt i stormen
och som ett skydd för stormvinden,
som vattenströmmar i ödemarken
och som skuggan av en väldig klippa i ett uttorkat land.

Då ska de seendes ögon inte slutas,
och de som hör ska lyssna.
De tanklösa ska förstå och få kunskap,
och de som stammar ska kunna tala flytande och tydligt.
Dåren ska inte längre kallas ädel
och skurken inte längre respekteras.
För en dåre talar dårskap,
han är upptagen med det som är orätt,
han agerar gudlöst
och talar lögner om HERREN.
Han lämnar den hungrande i sin svält
och låter inte den törstande dricka.
Skurkens metoder är onda
och han gör upp onda planer
för att förgöra de ödmjuka med lögnaktigt tal,
när de fattiga vädjar om rättvisa.
Men en ädel människa har ädla planer
och står för det som är ädelt.

När Assyrien tågade upp och erövrade Nordriket, sökte Israel stöd hos Egypten. Det ger Jesaja anledning till domsord: Guds folk skulle ha litat på Herren. Han har en makt att skydda och befria som ingen människa har.

Denna världens makthavare blir till slut dårar och skurkar. De menar att de står över vanligt folk. Det de kommer med är alltför ofta lögnaktigt. Med tiden blir sanningen uppenbar: Gud avslöjar vad de går för, och man inser att de inte kunde ge någon trygghet.

Vi känner igen vår tid i profetens tal. Dagens politiker är inte annorlunda. De planerar, och reglerar. Vi har ingen anledning att misstro deras goda vilja, men de lovar mer än de kan hålla. De är inte mer än människor, hur de än försöker komma tillrätta med samtidens problem.

Vi litar på Herren. Det betyder att vi inte är överdrivet imponerade av våra makthavare. Vi har i coronapandemins tid sett hur felaktiga många förutsägelser har varit. Den bistra verkligheten har avslöjat att de vet mindre än de försäkrar. Advent manar oss dessutom att bereda oss för en framtid långt bortom vad de kan bestämma om. Endast med Gud kan vi tryggt gå framtiden till mötes.

(Torsdag i 2:a veckan i Advent)

Matt. 11:11-15

Jesus sade: "Sannerligen säger jag er: ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes döparen. Ändå är den minsta i himmelriket större än han.

Ända sedan Johannes döparens tid och fram tills nu har himmelriket trängt fram, och det finns de som vill få det att ske med våld. Lagen och profeterna har profeterat fram till Johannes. Och vare sig ni tror det eller inte, så är han Elia som skulle komma. Lyssna, hör, den som har öron!"

Johannes döparens var kallad att bereda väg för Herren. Den sista profetia i Gamla testamentet är löftet genom Malaki om Elias återkomst. Jesus menade att det var med Johannes han kom. Han förkunnade att tiden var inne för uppfyllelsen av Guds löften. Efter sekler av längtan skulle Messias komma.

Betydelsen av versen om himmelriket är oklar. Det grekiska ordet har en form som kan betyda 'tränger fram' - så har även *Bibel 2000* - eller 'våldförs' - så har de flesta moderna översättningar. Sedan är den naturliga översättningen: "våldsmän rycker det till sig". (*NuBibeln* är ensam om sin översättning, också *Folkbibeln* med "våldsmän förtrycker det.") Både Johannes och Jesus mötte dödligt motstånd.

I Advent möter nu Johannes också oss. Hans uppgift är oförändrad: han vill bereda oss att ta emot Herren, när han åter kommer. Johannes är fortfarande 'förelöparen'.

Men människor gillar vanligen inte himmelriket, så som det kommer med Jesus. Den kristna tiden i vår världsdal har varit ett undantag. Det blir alltmer tydligt att man försöker 'rycka till sig' budskapet och förvandla det efter vad som passar i tiden. Johannes vill bereda väg också in i våra liv för Herren Jesus, som han var och är.

Fredag i 2:a veckan i Advent (11 dec.)

Jes. 33:7-24

Se! Deras hjältar klagar på gatorna,
fredens budbärare gråter bittert.
Vägarna ligger öde,
ingen färdas på stigarna.
Förbundet är brutet,
vittnena föraktas
och en människa betyder inget.
Landet sörjer och tynar bort.
Libanon blygs och torkar ut.
Sharon har blivit som ödemark.
I Bashan och Karmel faller löven.

Men HERREN säger: "Nu ska jag resa mig
och visa min höghet, min upphöjdhet.
Ni är havande med halm
och föder strå.
Er andedräkt är en eld
som förtär er.
Folken ska brännas till aska,
likt törnen som huggs ner och kastas i elden."

Hör vad jag har gjort,
ni som är långt borta!
Och ni som är nära,
lägg märke till min makt!
Syndarna i Sion darrar,
bävan drabbar de gudlösa.
"Vem av oss kan bo vid en förtärande eld,
vid eviga lågor?"
Den som lever rättfärdigt
och talar det rätta,
den som avvisar vad man kan få genom utpressning
och inte låter sina händer ta emot mutor,
den som inte vill höra talas om våldsdåd
och vägrar se åt onda gärningar.
Han får bo på höjderna,
klippfästen ska vara hans tillflykt.
Han ska ha tillräckligt med mat
och inte behöva sakna vatten.

Dina ögon ska se kungen i hans härlighet
och ett vidsträckt land i fjärran.
Du ska då i din tanke
gå tillbaka till den fruktansvärda tiden.
"Var är nu han som höll räkning?
Var är skatteindrivaren?
Och han som räknade tornen?"
Nu slipper du se det grymma folket,

som talade så underligt, ett främmande
obegripligt språk.

Se på Sion, våra högtiders stad!
Du ska få se Jerusalem,
en trygg boplats,
ett tält som inte behöver flyttas,
vars pluggar aldrig dras upp
och vars linor inte slits av.
Där ska HERREN finnas för oss
i sitt majestät.
Där flyter breda floder och strömmar,
men inga farkoster med åror färdas där,
inte heller mäktiga krigsskepp med segel.
För HERREN är vår domare,
HERREN är vår lagstiftare,
och HERREN är vår kung,
han är den som räddar oss.

Dina tåg hänger slaka
och håller inte masten fäst,
inte heller är seglet spänt.
Mycket byte ska då delas,
och även de lama ska vara med och få sin del.
Ingen invånare ska längre säga:
"Jag är sjuk."
Folket som bor där
har fått sin synd förlåten.

Jesaja ger ord åt folkets klagan. Gud är inte längre god. Det är inte fred, också naturen
sörjer. Har Herren övergett sitt förbund? Profeten förmedlar så Guds svar. Han skall
komma till sitt folks hjälp, skall visa sin styrka. Mänsklig kraft kommer till korta, men
han kan befria folket från fiender.

Men i sin makt är Gud skrämmande även för dem som han hjälper. En gång hade han
ju framträtt i eld på Sinai, när han gav det befriade folket sin lag. Medvetna om sin synd
frågar de vad de skall göra: den som håller sig till Herrens vilja skall bestå inför honom.
En välsignad väntar då Jerusalem skall vara befriat från sina förtryckare.

Livet blir inte vad man tänkt sig. Nu har också vi har fått klart för oss att själva naturen
lider. Men kan det bli annat, när så många överger Gud? Nu ges oss i Advent budskapet
att han ändå inte överger oss. Han har framtiden i sin hand.

Men om vi inte håller oss till Herren och strävar efter att följa hans vilja, kommer
välsignelsen att gå oss förbi. Han gör nu det nya Jerusalem, kyrkan, till en trygg plats.
Där kan vår synd bli förlåten.

(Fredag i 2:a veckan i Advent)

Matt. 11:16-19

Jesus sade: "Vad ska jag jämföra detta släkte med? De är som barn som leker på torget och ropar till de andra barnen:

'Vi spelade flöjt för er,
men ni ville inte dansa.
Vi sjöng klagosång för er,
men ni ville inte sörja.'

Johannes döparen kom och går ofta utan mat och dricker inte vin, och då säger man: 'Han är besatt av en ond ande.' Men Människosonen har kommit och äter och dricker, och då säger folk: 'Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare!' Men vishetens gärningar ger ändå visheten rätt."

Johannes döparen var en asket. Många kom till honom och följde hans maning till bot och dop. Men andra kände sig utmanade och tog avstånd från honom. Till slut blev han martyr. Jesus levde på många sätt som alla andra. Men inte heller det passade. Han åt och drack ju med sådana som man inte borde umgås med. Också han blev dödad.

Jesus jämförde människorna med barn som leker. Det passar varken att leka bröllop eller begravning. Men i längden skall det han gör visa sig vara ett budskap från Gud.

Det är uppenbart att ett bibliskt budskap sällan passar människor. Antingen är det för strängt eller för menlöst. Man rycker ut bitar som är tilltalande, men förlorar då kärnan och sammanhanget. Vi ser det dessvärre också i dagens Svenska kyrka. Men om man anpassar sig till vad människor kan gilla, blir man till slut ointressant.

Jesus säger indirekt att han är Guds 'vishet'. Det är den gudomliga gestalt som träder fram i Ordspråksboken, tydligt i kap. 8, och i Vishetens (apokryfiska) bok. Fastän den där framställs som ett kvinnligt väsen, antyder Jesus att det egentligen är honom det handlar om. Från Guds sida är han sänd till vår frälsning.

Lördag i 2:a veckan i Advent (12 dec.)

Jes. 35:1-10

Öknen och ödemarken ska glädjas
och vildmarken blomma som en lilja.
Den ska spricka ut i blomning,
fröjdas och ropa av glädje.
Libanons härlighet ska ges åt den,
Karmels och Sharons prakt.
Folket ska få se HERRENS härlighet,
vår Guds majestät.
Styrk svaga händer,
ge stadga åt vacklande knän!
Säg till dem som är rädda:
"Var starka, var inte rädda,
för er Gud kommer med hämnd,
Guds straff kommer,
men han ska rädda er."
Då ska de blindas ögon öppnas
och de dövas öron höra.
Den lame ska hoppa som en hjort
och den stumme ropa av glädje.
Vatten ska bryta fram i öknen
och strömmar i ödemarken.
Förbränd mark ska förvandlas till en sjö,
törstande jord till en källa,
och där schakalerna nu håller till
ska det växa gräs, vass och papyrus.
Där ska det gå en huvudled, en väg
som ska kallas den heliga vägen.
Ingen oren får gå där,
utan den är till för dem som går på vägen.
Inga dårar ska vandra omkring på den.
Där finns inga lejon,
dit kommer inga rovdjur.
Bara de befriade ska vandra där.
De som HERREN friköpt ska återvända
och komma till Sion med jubel,
krönta med evig glädje.
Fröjd och glädje ska följa dem,
sorg och suckan flyr.

Ju längre vi kommer fram i Jesajas bok, ju mer tystnar förebråelserna. Det har varit nödvändiga, det har funnits anledning till dem. Men de är inte det viktigaste i det gudomliga budskap profeten har att komma med. Gud är till slut den som bereder en välsignad framtid för sitt folk. Han skall återställa sin skapelse till vad han avsåg med den.

Jesus hänvisade indirekt till Jesajas ord, när Johannes döparens lärjungar kom med frågan om han var den utlovade Messias (Matt. 11). Se er omkring, sade Jesus. Det ni ser mig göra är ju just som det skulle bli. Gud är i färd med att uppfylla sina löften!

Tonen i Advent förändras. Botstämningen viker för förväntan att det som Gud har lovat skall komma. Naturligtvis påverkas vi av att Julen närmar sig. Vi skall inte ta ut julglädjen i förväg, än är väntans tid, men högtidens ljus börjar ändå sakta sprida sig. Advent är gryningstid!

Jesus kom, och tillvaron blev förvandlad. Men då de flesta inte ville veta av honom, fortsätter ondskans makt att härja. Nu gäller Guds löften den tid då Herren Jesus slutligt kommer. Ser vi fram mot den dagen med samma förväntan som mot den kommande Julen?

(Lördag i 2:a veckan i Advent)

Matt. 17:10-13

Då frågade hans lärjungar honom: "Varför säger då de skriftlärdade att Elia först måste komma?" Jesus svarade: "Elia ska komma och ställa allt till rätta. Jag säger er, att Elia redan har kommit, men ingen kände igen honom, och de behandlade honom som de ville. På samma sätt ska de också låta Människosonen få lida." Då förstod hans lärjungar att han talade om Johannes döparen.

De skriftlärdade kunde sin Bibel. De visste att den sista profetian som den siste profeten, Malaki, kom med, utlovade att Gud skulle sända profeten Elia "innan HERRENS stora och fruktansvärda dag kommer" (Mal. 4:5). Också vanligt folk väntade på honom. De sade om Jesus: "Han måste vara Profeten." (Joh. 7:41)

Jesus sade att Elia redan hade kommit, och hans lärjungar förstod att han menade att det hade skett med Johannes döparen. Men Johannes hade gått samma öde till mötes som många av Guds sändebud. Alla tog inte emot hans stränga budskap. Till slut dödades han av Herodes.

Nu i Advent möter vi Johannes döparen i kyrkan. Nu, som då, kommer han för att göra oss beredda inför Herren ankomst. Om vi inte lär känna honom och låter hans budskap träffa oss, kommer vi inte att känna igen Jesus. Han kanske får plats i jultraditionerna, men det blir inte vår Frälsares födelse vi kommer att fira.

Till slut blev Jesus förkastad och dödad. På sitt sätt sker det om igen, när människor inte bryr sig om honom. Vår påminnelse om vad Julen egentligen handlar om, och vår bekännelse att vi tror på honom som föddes, blir ett viktigt vittnesbörd i en sekulariserad tid.